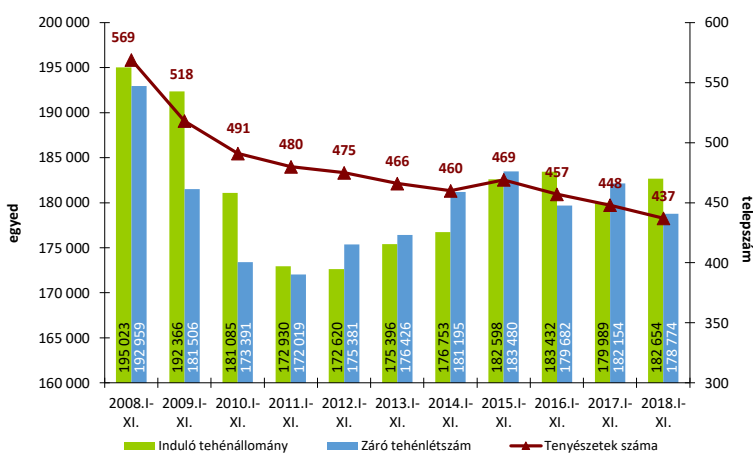
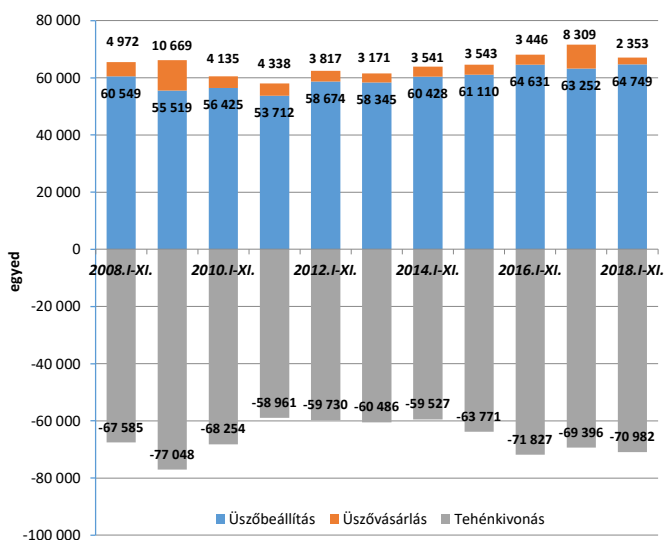

A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

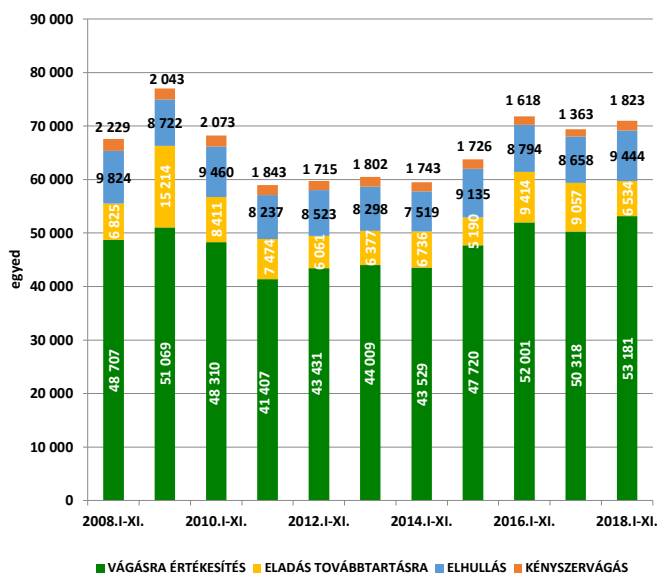
1. ÁBRA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK SZÁMA, INDULÓ ÉS ZÁRÓ TEHÉNLÉTSZÁMA (DB, 2008-2018. I-XI. HÓ)

2. ÁBRA AZ ÜSZÖBEVÉTEL ÉS TEHÉNKIVONÁS ALAKULÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2008-2018. I-XI. HÓ)

3. ÁBRA A TEHÉNKIVONÁS MEGOSZLÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2008-2018. I-XI. HÓ)

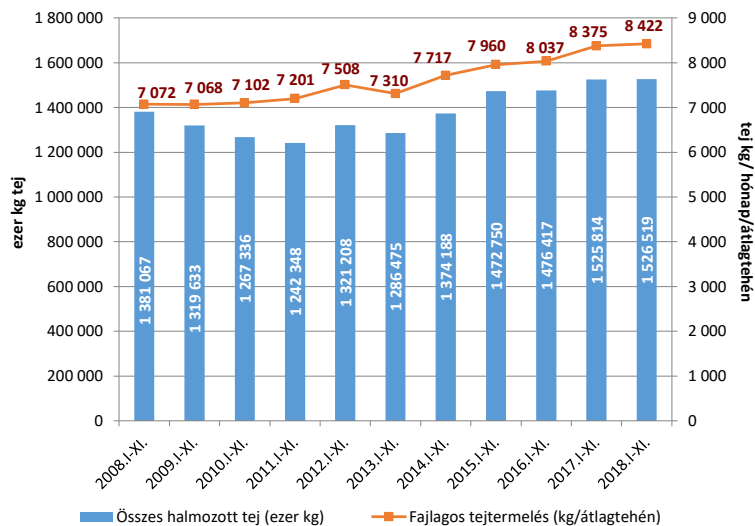

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tehének számának idei csökkenése megállt 2018 novemberében. A tenyészetek száma nem változott az előző hónapoz képest, ugyanakkor 11-gyel kevesebb (-2,5%), mint tavaly novemberben. 2018. november végén 3.380-nal kevesebb (-1,9%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban, ami még továbbra is jelentős zsugorodás. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehenészetek száma az elmúlt 10 év alatt 23,2%-kal (-132) kisebbedett, de 2008 novemberétől 14,2 ezer eggyel (-7,4%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehenlétszám 339-ről 409-re nőtt.

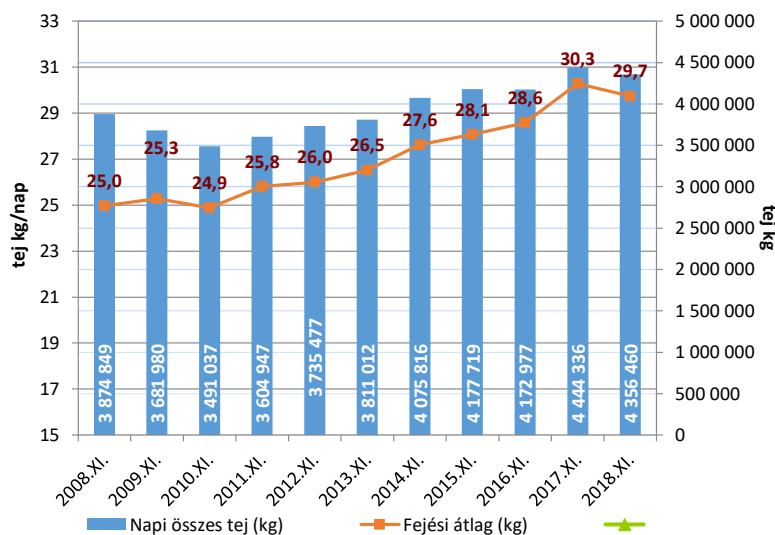
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehenlétszáma 2017-ről 2018-ra – egy év alatt – érezhetően nőtt (+2.665 tehen; +1,5%), de az állomány 2018 első tizenegy hónapjában jelentősen zsugorodott (-3.380 egyed; -2,1%). Ennek oka, hogy bár 2018 első tizenegy hónapjában – az állománypótlás szempontjából meghatározó – üszöbeállítások száma nőtt (+1.497 egyed; +2,4%), ugyanakkor az üszövásárlások száma drasztikusan csökkent (-5.956 egyed; -71,7%) és a tehénkivonások száma is nőtt (+1.586 egyed; +2,3%) a tavalyi év hasonló időszakához képest. Mindezen tényezők együttesen eredményezték a jelentősnek mondható állománycsökkenést 2018 eddigi időszakában.

2018 első tizenegy hónapjában az állományból kivont tehének 74,9%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehének száma 53.181 volt), ami rekordarányának számít. A tehénkivonások 2,6%-áért (1823 egyed) a kényszervágás volt felelős, ami alacsony arány a vizsgált időszakban. A kivont tehének 13,3%-a (9.444 egyed) elhullott, ami átlagos értéknek tekinthető, ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya alacsony volt (9,2%, 6.534 egyed). 2018 első tizenegy havában az induló tehenállomány 29,1%-át selejtezték, 1,0%-át kényszervágták, 5,2%-a elhullott, 3,6%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehének 38,9%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évekhez képest átlagos aránynak tekinthető.

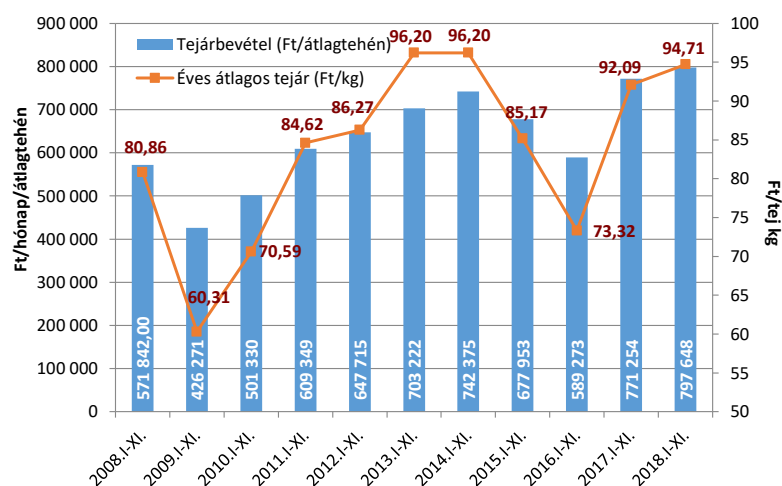
4. ÁBRA ÖSSZES HALMOZOTT ÉS FAJLAGOS TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (DB, 2008-2018. I-XI. HÓ)

5. ÁBRA FEJÉSI ÉS ISTÁLLÓÁTLAG, VALAMINT A NAPI ÖSSZES TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2008-2018. XI. HÓ)

6. ÁBRA TEJÁRBEVÉTEL ÉS AZ ÉVES ÁTLAGOS TEJÁR AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2008-2018. I-XI. HÓ)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott tejtermelése 2018 első tizenegy hónapjában az elmúlt 10 év alatt a legnagyobb volt, meghaladta az 1,526 milliárd kg-ot, aminek elsődleges oka a fajlagos tejtermelés 8,42 ezer kg fölé történő emelkedése volt a vizsgált időszakban. 2017 első tizenegy havához képest a fajlagos tejtermelés +47 kg-mal (+0,6%) nőtt, az összes halmozott tejtermelés gyakorlatilag stagnált (+0,705 millió kg, +0,05%). 2008 és 2018 novembere között a fajlagos tejtermelés növekedése 19,1%-os (!) volt (+1350 kg), míg az összes halmozott tejtermelés ennél kisebb mértékben, 145,5 millió kg-mal (+10,5%) nőtt a termelésellenőrzött állomány enyhe zsugorodása miatt.

2018 novemberében a napi összes tejtermelés a tavalyi év novemberi termeléséhez viszonyítva enyhén csökkent (-87,9 ezer kg, -2,0%). 2018. november havához képest az istállóátlag gyakorlatilag stagnált (-0,03 kg, -0,1%), míg a fejési átlag kismértékben csökkent (-0,55 kg, -1,8%). Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés 481,6 ezer kg-mal nőtt (+12,4%), a fejési és istállóátlag 4,76, ill. 4,29 kg-mal lett több (+19,1%, ill. +21,4%), ami jelentős emelkedésnek tekinthető, és közép és hosszú távon a növekvő trend folytatódására számíthatunk.

A tehenenkénti tejárbevétel 2018 első tizenegy hónapjában 797,7 ezer Ft volt átlagosan, 3,4%-kal több mint 2017 hasonló időszakában, és az elmúlt 10 év legnagyobb első tizenegy havi bevételének felel meg. Ennek elsődleges oka a tejár 2,8%-os éves emelkedése a vizsgált időszakban. 2008 óta a tejárbevétel összesen 39,5%-kal nőtt, aminek oka a fajlagos tejtermelés 19,1%-os és a tej árának 17,1%-os emelkedése 10 év alatt. Magyarországon a nyerstej havi felvásárlási átlagára 2017 februárjától 2018. januárig folyamatosan emelkedett, meghaladva a 100 Ft/litert, de ezt követően csökkenésnek indult. Szeptemberben ismét megfordult az ártrend, és jelenleg a tej felvásárlási ára már meghaladja a 95 Ft/litert. A nyerstej kiviteli ára az elmúlt hat hónapban folyamatosan emelkedett és elérte a 115 Ft/l árszintet. Így továbbra is 20%-kal haladja meg a belföldi felvásárlási árat, ami további belföldi árnövekedést vetít előre. A globális tejtermékek alapvetően változókonnyak, de egy enyhe pozitív trend kezd kirajzolódni.

Dr. Ózsvári László

Állatorvostudományi Egyetem
Budapest